

НИКОЛАЙ СИЗОВ ЗАПЛЕТЕНАТА СЛЕДА

Превод от руски: Борис Миндов, 1980

chitanka.info

Бюлетинът за произшествията през денонощието беше относително спокоен. Като го прочете, майор Корнеев стана и тръгна към сейфа: трябваше внимателно да проучи делото, което бе постъпило вчера в отдела. Но го спря зумерът на селектора. Полковник Волков, началникът на криминалния отдел, питаше знае ли майорът за случая на „Азовска“.

— Не, още не зная.

— На номер четири е убито момченце. Изглежда, обир. Свържете се с дежурния за града и веднага идете на мястото.

— Слушам — отговори Корнеев и натисна копчето за пряка връзка с дежурната част. — Какво има на „Азовска“?

Дежурният повтори вече чутото от Корнеев и завърши:

— Тръгваме. Ще дойдете ли с нас?

— Не се бавете, ще ви настигна.

След двацет и пет минути майор Корнеев и капитан Агапов бяха вече на „Азовска“.

Въпреки сериозността си този случай не учуди особено оперативните работници от „Петровка“. Макар и рядко, в огромния град се срещат и такива престъпления. Ще минат няколко дни и убиецът ще бъде открит, изолиран и изправен пред съда.

Никой не можеше да предположи тогава, че този случай е първият от серия тежки престъпления, които ще бъдат извършени едно след друго...

На пътеката в антрето лежеше дванайсет-тринайсетгодишно момче. Убийството беше извършено с остър, сечащ предмет. Квартирата — ограбена. Но престъпникът очевидно е бързал: малко неща е взел.

След внимателен оглед Корнеев и Агапов едва успяха да установят какво е изчезнало. Майката и бащата на убития не искаха да слушат за никакви вещи, а непрекъснато повтаряха едно и също:

— Кой, кой може да е направил това? Кой? Защо именно нашето дете?

Съседите по вход, хора, които цял ден били на двора, не забелязали никого, който да събуди подозрение у тях.

Семейство Соловиеви беше обикновено московско семейство. Родителите работеха, синът учеше. Нямаха широк кръг познати. Ще дойде понякога съседът с жена си, в празници ще прескочат роднини.

Толя бил спокойно момче, прекалено съсредоточен и сериозен за годините си. Приятелите му — досущ като него, гледали да стоят подалеч от буйни, свадливи деца.

Тези сведения бяха много важни, преди всичко защото вратата на квартирата беше здрава, бравата — непипната. Значи, убиецът е бил пуснат там от самото момче. А щом то е било внимателно и предпазливо, излиза, че е познавало човека, комуто е отваряло вратата.

— Но можели да го измамат, да го надвият с хитрост? Нали така?
— отговори на тези доводи Корнеев.

— Да, разбира се. Но как? С какво са могли да заблудят детето?

— С някаква уловка, измама, която не буди съмнение. Например с глас, който прилича на гласа на баща му...

— Едва ли. Стопанинът на къщата отсъствувал и го очаквали чак на другия ден. И въобще... Гласа на баща му... Синът му непременно би го познал. Не, момчето сигурно щяло да усети, че има нещо нередно.

— Тогава може би представител на училището? — Предположението бе изказано не много уверено, но Корнеев не го отхвърли:

— Е, ще трябва да проверим и това.

Преподавателите и обществениците в училището често посещаваха домовете на учениците в извънучебно време. Наистина малка беше вероятността някой да е навестил Толя, тъкмо когато се готвел сам да отиде на занятия. Установи се, че тоя ден действително никой от училището не е идвал у Соловиеви.

— Престъпникът може да се е вмъкнал в квартирата, като се е представил за служител от домоуправлението?

Няколко дни преди това в семейство Соловиеви станало дума, че трябва да повикат майстор да поправи крановете в банята и в кухнята. Но от домоуправлението отговорили, че никого не са пращали у Соловиеви.

Разпитът на обитателите на сградата показва, че тоя ден из квартирите обикалял... представител на Мосгаз. Отбил се в една квартира, във втора, в трета. Обитателите го посрещали радушно. Кой го черпел с кафе, кой го канел да поседне да закуси. Но след като проверявал горелките на газовите печки, оглеждал бегло апартамента и подушвал дали не мирише на газ, майсторът си отивал. Хората не се

обиждали. Бърза човекът. Апартаменти колкото щеш, а трябва да се позанимае с всеки...

Обиколката на апартаментите от служители на газоснабдяването е нещо обичайно. Но защо домоуправлението не е знаело за това?

Агапов отиде в кантората на Мосгаз, обслужваща този микрорайон. Корнеев го чакаше с нетърпение да се обади по телефона. След един час Агапов съобщи, че никой от работниците на кантората не е работил на „Азовска“. Но в системата на стопанисването на жилищата влиза не само топлоенергийното управление, не само междурайонните кантори на Мосгаз, но и много други най-различни служби. Може да е бил представител на газовата инспекция? А не е изключено и работник от строителното управление? Сградата е предадена за експлоатация отскоро и строителите биха могли да се заинтересуват как работят различните инсталации на новата постройка, включително и газовата. Ето защо след обаждането на Агапов всички работници от оперативната група тръгнаха по организациите, които биха могли да имат отношение към обслужването на сградата. Те разпитаха десетки хора, провериха стотици пътни листове, командировъчни, наряди, които се издават на ремонтните групи, на шлосерите-контрольори от отоплителните инсталации, на водопроводната мрежа и т.н. На другата сутрин стана напълно ясно, че на „Азовска улица“ не са ходили представители на комуналните служби. Следователно човекът, който е обикалял апартаментите, представяйки се за служител на Мосгаз, е евентуалният престъпник.

Обитателите съобщиха белезите, запомнени от тях: облечен в дълъг кафяв балтон, с ушанка. Косата му е май червеникава, носът — гърбав. Тези черти помогнаха на художника да направи приблизителен портрет на предполагаемия престъпник. По същите белези бе създаден и фотопортрет. Надвечер рисунката и фотороботът бяха вече разпратени на работниците във всички градски поделения на милицията и гарите, на постовите милиционери, на участъковите инспектори.

Пред оперативната група, занимаваща се с търсенето на престъпника, се поставяха много въпроси. Защо престъпникът се е нарекъл представител на Мосгаз, а не на строителния тръст, на водопроводната служба или на радиофикацията например? Какви са

били причините за това? Изглежда, той добре знае, че представител на тази градска служба влиза безпрепятствено в московските апартаменти.

В системата на топлоенергоснабдяването на града, включително и на Мосгаз, се трудеха хиляди хора. Строителите на газови магистрали са дошли наскоро от близките села и градове, прехвърлени от различни московски предприятия. Работниците от експлоатационните служби — шлосери, електротехници, контрольори, обикалящи жилищата — са в мнозинството си потомствени комунални служители на столицата или работили преди в московски заводи и фабрики. Но между работниците на газоснабдяването има и такива, които в различни години са изтърпявали наказание — за злоупотреба, за хулиганство... Наистина, те не бяха много. Оперативните работници проверяваха особено грижливо този контингент.

Павел Б., шлосер в една от канторите на аварийната служба на Мосгаз, в миналото бил съден за обир и кражба. В деня на убийството два пъти ходил на „Азовска“... по собствена инициатива. Няма поръчки от бригадира, по график не се предвиждало да се посещава този район. И външно като че ли приличаше на диреното лице. Но подозренията към него скоро отпаднаха. Да, действително два пъти идвал на „Азовска“. Но по чисто лична работа.

Попадна под наблюдение и плановият работник от геотръста Борис К. Точно тоя ден почти до вечерта той също се намирал на „Азовска“. Отначало К. отричаше да е бил в този микрорайон, но когато няколко граждани потвърдиха, че са го виждали, и стана безполезно да опровергава, К. рече:

— Да, бях на тази улица. Предната вечер ходих на гости у един приятел. И разбирате ли, оставих при него папка с план на един геоучастък. А сякаш напук планът потръбна на началството.

— Защо сте се въртели там цял ден? Да бяхте взели папката и — на работа.

К. обори глава:

— Разбирате ли, бях забравил адреса. Толкова много къщи са построили. И всички като близнаци. Запомних апартамента — седемнайсети, а сградата пети ли, седми ли, девети ли номер беше. Затова обикалях.

Разговорът с приятеля, наличието на папка с геоплан потвърдиха алибито на гражданина К.

В това време външната служба на милицията проверяваше целия жилищен комплекс, разположените около „Азовска улица“ пазари, магазини, хотели. Във всички градски приемни пунктове за химическо чистене изследваха получените там дрехи. Но нищо подозрително не можаха да открият.

Не спеше началникът на московския криминален отдел Волков, не спяха Корнеев и Агапов, както и цялата оперативна група, служителите от близките до криминалната милиция служби, милиционерските поделения, участъковите. Наглед всичко беше направено за незабавното задържане на престъпника, щом се появи на московските улици. Но изминаха вече три дни, а човекът, извършил престъплението в квартирата на Соловиеви, беше на свобода.

Корнеев докладва на началника на криминалния отдел Волков:

— Ако се съди по това, че в квартирата всичко е преровено, разхвърляно, престъпникът е търсел пари или ценности. И възможно е момчето да е загинало по-скоро като евентуален свидетел. Известно е, че грабителят не е намерил нито много пари, нито ценности. А щом се е решил на убийство, изглежда, че парите са му били крайно нужни. И не е изключено да се опита да си ги набави от друго място и по друг начин. Трябва да се засили наблюдението в новите микрорайони. Ако престъпникът се прояви, това ще стане именно там: хората току-що се събират, никой никого не познава. Прави впечатление и още един факт: престъпникът не е московчанин... Защо мисля така? Преди да извърши престъплението, се показал пред няколко души. Значи, не се страхувал, че после ще го познаят, следователно не е възнамерявал да остане дълго в столицата. И още една подробност: подчертан южен акцент. Разбира се, в Москва пристигат сума външни хора. Но ако човек живее тук, акцентът постепенно се смекчава, става по-незабележим.

Волков забеляза недоволно:

— Аргументите ви са интересни и убедителни. Обаче къде е той, престъпникът? Включихме в групата най-опитните хора, а резултати няма.

— Навярно изчаква някъде или е запитал към друг град. Търсим, другарю полковник. Но според мен трябва да се усили охраната в новите микрорайони.

Вечерта по улиците на града и краймосковските градове се появиха допълнителни милиционерски патрули, наряди от дружинници.

Минаха още два дни.

— Е, какво ще кажете, криминалисти? Къде може да се е дянал убиецът? — обърна се Волков на следващото заседание към работниците от оперативните служби, които водеха следствието.

— Ако престъпникът е в Москва, няма къде да отиде — обади се уверено един от оперативните работници.

— А аз се страхувам, че вече е отишъл. Пет дни не са малко време.

Съвещанието още не бе завършило, когато телефонът извън. Волков вдигна слушалката:

— Слушам, другарю комисар...

Внезапно полковникът пребледня и всички разбраха, че съобщението на комисаря е извънредно сериозно.

Когато завърши разговора с комисаря, Волков съобщи на присъстващите:

— Днес в Иваново между десет и дванайсет часа са извършени няколко убийства. Непознат се представял за работник от градското газоснабдяване. От няколко апартамента са задигнати облигации от държавните заеми, различни вещи, а също паспортът на майката на един от пострадалите. А вие уверявате: няма къде да отиде. Както виждате, отишъл. И успял да свърши толкова работа! — възкликна раздразнено началникът на московската криминална милиция.

Всеки ден с автомобили, влакове, самолети в Москва пристигат стотици хиляди хора. Приблизително толкова напускат столицата на път за различни краища на страната. Невъзможно е да се провери всеки пътник. И все пак недоволството на полковника беше обяснимо. Характерните подробности, „почеркът“ на престъплението на „Азовска“, които се повтаряха точно в Иваново, даваха основания да се предположи, че действа един и същ престъпник.

Група работници от криминалния отдел незабавно отлетяха за Иваново.

Тук вече бяха взети оперативни мерки. На железопътните и автобусните гари, в аеропристанището се проверяваха всички

подозрителни лица, наблюдаваха се всички пътища за влизане в областния център и за излизане от него.

Подробните разговори с обитателите на сградите, където бяха извършени престъпленията, убедиха окончателно всички, че в Иваново се е подвизавал същият човек. Същият похват, за да се вмъкне в апартаментите, същите цели: търсене на ценности и пари.

Престъпникът си е служил с всевъзможни хитрости, за да се подсигури, да не остави следи. Не свалял ръкавиците си, когато „проверявал“ горелките на газовите, печки и пишел нещо в тетрадките. Не бил приказлив, стараел се да говори тихо: страхувал се да не запомнят гласа му. Не си свалял шапката: косата е много характерен белег.

В квартирата на Петровски бе намерен лист, откъснат от общата тетрадка на квадратчета, с презимената на гражданите, чиито апартаменти обходил „представителят на газоснабдяването“. Престъпникът бе оставил две улики едновременно: почерк и неясни отпечатъци от пръстите. Това не беше без значение за следствието. Но нито един от стотиците работници на московските и ивановските газификационни служби, на десетките домоуправления, на водопроводните, телефонните и радиофикационните служби, на пощенските клонове нямаше почерк, идентичен със запечатания на листа. Огромният труд на служителите от милицията още не даваше резултати...

Най-грижливата проверка на контролните картони в криминалната милиция на Москва, Московска област и Иваново също не ги обогати с нищо: човекът, който бе оставил отпечатъци от пръстите си на този лист, не беше регистриран.

Между многото версии, които влязоха в плана за оперативно-следствените мероприятия, имаше и предположения, че действа психически непълноценен човек. В Москва, Иваново, Ярославл и някои други градове се проверяваха всички психически болни — както намиращите се на стационарно лечение, така и регистрираните в медицинските учреждения. Именно по това време от една подмосковска лечебница за душевноболни и от болницата в Ярославл избягаха трима пациенти. Те причиниха много главоболия на оперативните работници...

Не можеше да се открие следа от престъпника. Нито самият той, нито вещите, взети от квартирите, не се мяркаха пред очите на оперативните работници. Нищо подобно не се появяваше в оказионните магазини, в изкупвателните пунктове, по пазарите на Москва, Иваново и съседните градове. Наистина престъпникът бе задигнал от апартамента на Петровски доста голяма сума в пари и облигации. Но какво е направил с вещите? Със себе си ли ги носи? Това е и рисковано, и обременително. Значи има някъде сигурно скривалище, където се укрива и пази плячката си.

Кога и къде ще се появи отново престъпникът? Какво крои? Работниците от криминалната милиция разбираха, че са нужни спешни, максимално действени мерки за неговото издирване и изолиране.

На оперативно съвещание в московската криминална милиция настойчиво се предлагаше да се покаже условният портрет на бандита по телевизията, да се отпечата във вестниците, да се апелира към населението, тъй че всеки московчанин, всеки ивановчанин да търси престъпника... Мнозина смятаха това за единствено правилното. Но се чуваха и други, по-сдържани гласове. Защо да се безпокоят хората? Защо да се засилва тревогата?

През този период в системата за опазване на обществения ред влязоха много млади работници, органите преустройваха дейността си според новите изисквания. Помощта на широката общественост се сочеше като едно от решаващите условия за засилване на борбата с престъпността. И, разбира се, това беше правилно, но в разумни граници, при условие, че се спазва чувство за мярка. Някои увличащи се ръководители на милиционерски служби се опитваха да прехвърлят върху гърба на обществеността едва ли не цялата си работа, заявявайки, че уж административните органи скоро щели да си изиграят ролята и народните дружини всеки момент ще ги заместят във всички сфери на опазването на реда.

Ето защо това съвещание в московската криминална милиция беше необичайно развълнувано и бурно. Един от ръководните работници на управлението говореше безапелационно:

— Смятам за грешка, че населението не е привлечено досега в диренето на убиеца. Няма защо да се страхуваме от такива мерки. Така се прави в Америка, Франция, Италия и други страни. Ако

ръководителите на следствието сторят това, ако отхвърлят излишните опасения и съмнения „да не би нищо да не излезе“, престъпникът отдавна щеше да бъде в килията. Защото той се е отбивал в много апартаменти. Ако обитателите им знаеха, че милицията търси именно този „представител“, сигурно щяха сами да задържат престъпника.

Началникът на московската криминална милиция Анатолий Иванович Волков слушаше тези спорове внимателно и спокойно. Той, човекът, отговорен за издирването на убиеца, трябваше да решава: да предприеме ли такава мярка или не?

— В нашата работа както никъде другаде крайностите са вредни. Ето казвате — Америка. Да, там се прилагат широко подобни форми на дирене. Но зад океана такива престъпления са нещо обикновено. Нима ще учудиш американец с портрета на някакъв си там гангстер, убиец или грабител? У нас е съвсем друго. Наистина имаш възможност да покажеш портрета на убиеца по телевизионните екрани и това може да улесни задачата ни. Но не забравяйте, че широката гласност е предупреждение за престъпника. Той ще бъде ориентиран, ще приеме друга външност и ще се постарее да се изплъзне. А най-важното е, че неизбежно ще разтревожим московчани. И не само тях. Цялата страна гледа телевизионните предавания на Москва. Московските вестници също се четат навсякъде. Ние може сериозно да усложним работата на най-важните градски служби. Ще се взират във всеки монтьор, шлосер, бояджия: дали не е убиец? Не, до такава крайна мярка ще стигнем едва когато използваме всичките си възможности.

— Умуваме, а в това време престъпникът се разхожда безнаказано и по всяка вероятност си избира нова жертва.

Началникът на московската криминална милиция погледна спореция с него полковник и потвърди:

— Да, засега се разхожда. И може наистина да се реши на ново престъпление. Това ни тревожи не по-малко от вас. Но да вдигаме на крак цял многомилionen град не значи още, че ще предотвратим нещастieto. — И като помълча, добави: — Въпреки всичко някои направени днес предложения трябва да се приемат. Ще осветлим населението на новите микрорайони. Ще въоръжим с фоторобота народните дружини, оперативните комсомолски отреди, портиерите, дежурните на входовете. По линията на нашите служби ще вземем следните допълнителни мерки... Моля да се запише и незабавно да се

пристъпи към изпълнение. — Той започна кратко и ясно да излага, почти да диктува точка по точка.

Търсачески групи работеха сега в седем нови микрорайона на Москва, във всички подмосковски градове, в Иваново, Шуя, Ярославл, Владимир.

Проучваха се хора, съдени в миналото и отново живеещи в Москва: поведението им на работното място, в ежедневието, връзките им. По няколко пъти се връщаха към някои работници от Мосгаз, Мосенерго, Московския телефонен възел, пощенските линии — такива, които будеха известни съмнения.

Обследваха се всички места, където би могъл да се укрива криминално-престъпен елемент: железопътни паркове, мазета, тавани, нови строежи, подготвени за събаряне сгради. Под още по-усилено наблюдение бяха поставени всички пунктове за химическо чистене, оказионни и изкупвателни магазини, пазари, ресторанти, входи, изходи и коридори на станциите на метрополитена, спирките на градския транспорт.

Столицата живееше трудеше се. Улиците й бяха пълни с народ. Чуваше се радостен смях на деца в училищните дворове, звънтеше ледът по пътеките на парковете и стадионите, скиори претъпкваха до краен предел подмосковските влакове, хиляди московчани и гости пълнеха театрите и кината. А на „Петровка“ 38 — напрегната, тревожна атмосфера, загрижени, уморени лица, бързи кратки съобщения, непрекъснат звън на телефони. Наистина тук изобщо рядко има спокоен и тих ден. Но тези три седмици бяха особено трудни.

Отдавна нямаше случай престъпникът да не бъде намерен толкова време от служителите на криминалната Милиция. Наглед беше направено всичко, абсолютно всичко, за да бъде открит и задържан. Но за учудване дори на най-вещите и опитни майстори на диренето, бандитът се изплъзваше като рибка през рядка мрежа. Каква беше причината? Може би престъпникът не действа сам? Може това да е добре организирана група рецидивисти, владееща до съвършенство изкуството на маскировката? Ами ако в Москва и Иваново „работят“ различни хора, а отличителните белези и методите са просто съвпадение? На подобни въпроси, които си задаваха оперативните работници, засега още нямаше отговор.

Предполагаше се, че убиецът се е втурнал към някой друг, далечен град, за да замаже следите си. Но нали и тамошните оперативни работници са нащрек. Не, по-вероятно е да се крие в Москва. Тук е далеч по-лесно да изчезнеш между милионите хора.

И ето че в столицата се извършва ново престъпление...

На всички входи в току-що заселената сграда на „Останкинска улица“ № 71 беше окачено обявление: „Домоуправлението моли обитателите да съобщят претенциите си към строителите, изградили този дом...“ И у никого не будеше подозрение „техническият ръководител“, който обикаляше апартаментите с тетрадка и молив в ръка, разпитва и записва какви недовършени работи са останали след предаването на зданието в експлоатация. Работничката от един московски завод Гаврилова също не подозираше нищо нередно. Тази възрастна жена бе останала сама: мъжът и двамата ѝ сина току-що бяха отишли на работа...

Когато милицията пристигна в жилището ѝ, откри на масата лист хартия, на който Гаврилова с неравен почерк изброяваше недовършеното в апартамента: да се поправи паркетът в коридора, да се поизглади вратата на столовата — не се затваря добре...

В апартамента всичко беше обърнато с главата надолу: разтворени шкафове и сандъци, разровени легла, разхвърлени книги. Престъпникът е търсил пари и ценности. Но не се е отказвал и от вещи. Задигнал ръчен часовник и телевизор „Старт-3“.

Няколко души видели нея сутрин мъж с някакъв тежък сандък под мишница. Никой не отдал значение на това — сградата току-що се заселвала, пристигали и заминавали камиони, „пикапи“, леки коли, идели хора с багаж, разтоварвали и пак тръгвали. Човекът, който излязъл от входа на сградата със сандък под мишница, спрял на шосето самосвал, седнал в шофьорската кабина и заминал.

Участъковият пълномощник на милицията Е. И. Малишев обикалял в това време района си. Той проследил с поглед колата, забелязал цифрите отзад: „96“. След един час, когато обходил района си, доложил за видяното на началника на поделението.

— Може да е дребна работа, но все пак е нещо — добавил той сякаш за оправдание.

Когато в края на деня престъплението бе открито, този факт придоби особено значение.

Към приблизителния фотопортрет и словесните характеристики на отличителните белези се прибавиха веществени улики — телевизор „Старт-3“ с деветцифрен номер и часовник „Мир“.

В Москва има Десетки хиляди бордови камиони и самосвали. Трябваше да се установи на кого, на коя организация принадлежи самосвалът с цифра 96. Къде му е базата?

Сътрудници на Държавната автомобилна инспекция с помощта на обществени инспектори, комунисти и комсомолци от автотранспортните бази през остатъка от вечерта и цяла нощ проверяваха колите, в чиито номера имаше цифрата 96. Установиха кои са извършвали през тоя ден превози в северозападния район на столицата. Издириха всички шофьори, работещи с тези машини. Изясни се един въпрос: превозвал ли е някой мъж с телевизор? Отговорите бяха отрицателни. Един прекарал дори няколко души с разни вещи, но с телевизор нямало. Друг возил две жени, едната наистина с телевизор. Но не от „Останкинска“, а обратно — на „Останкинска“. Трети карал цяло семейство и също имало телевизор. Но те седели в каросерията — и също отивали на „Останкинска“, в нова квартира. Много шофьори се обиждаха: „Ние не сме леваци, тъй че тези въпроси, драги другари, меко казано, са излишни...“

Оставаха непроверени няколко коли, включително и един самосвал. Тоя ден с него бе работил шофьорът от 36-а база на Московския автомобилен транспорт Борисов.

Обяснимо беше нетърпението, с което отиваха при него служителите от криминалната милиция. И какво бе разочарованието им, когато не намериха шофьора в къщи. Жена му обясни, че заминал за Ногинск при някакъв приятел. Щели да ходят на лов. Адреса не знаела. А кога ще се върне? Смята, че утре вечер...

Да чакат до утре! Сега всеки час е скъп. Оперативна кола на московската криминална милиция се понесе към Ногинск. С помощта на местни служители още в дълбока нощ най-после намериха Борисов.

Той разказа:

— Когато минавах по „Останкинска“, някакъв човек с телевизор под мишница, застанал на банкета, вдигна ръка. Спрях, настаних го в кабината. Как изглеждаше ли? Лице слабо, остронос, говори с акцент... Това е май всичко. Не, има още нещо. Носи шапката си особено, ушите са вързани отзад. Не по нашенски, по московски... Как

се държеше ли? Обикновено. Каза, че купил телевизора от някаква роднина. Пренасяла се в нова квартира и решила да смени това-онова от вещите си. После пътникът слезе, плати за услугата и си отиде.

— Много ли плати?

— Нищо особено. Осемдесет копейки.

— Защо толкова?

— Ами не зная. Рови, рови в някаква, ще извинявате, женска мънистена чантичка, ала не можа да намери там нищо повече.

Оперативните работници се спогледаха. Между откраднатите на „Азовска“ вещи имаше и мънистена чантичка.

Според думите на Борисов мъжът слязъл в района на Еснафските улици. Значи скривалището му е някъде там или в покрайнините. Наблизо е Рижката гара.

Разпитаните служители от гарата и от влаковите бригади казаха, че през това денонощие като че ли никой с телевизор не е заминавал. Тогава бе взето решение, без да се прекратява наблюдението на гарата и по спирките в Рижко направление, да се концентрират оперативно-следствените мероприятия в района на Еснафските улици.

Московски микрорайон. Стотици сгради, десетки хиляди жители.

В зоната на Еснафските улици и на „Трифоновска“ още имаше доста много стари къщи и къщурки от преди революцията, дворове без изход и с два изхода, затънтени места, бараки, гаражи, гълъбарници. Това усложняваше сериозно работата. Ето защо в проверката бяха включени най-опитните милиционерски служители.

Между участниците в тази операция беше и заместник-началникът на 87-и милиционерски участък Н. И. Билюченко. Той работеше тук отдавна, добре познаваше тези улици и затънтени места, познаваше и обитателите им. Методично, сектор по сектор, къща по къща капитанът обходи територията. Зорко наблюдаваше всичко, което би могло да предизвика подозрение. Колите, които сновяха непрестанно от улица на улица, бавните тролейбуси, боят на децата със снежни топки, блъсканицата в магазините и пред сергиите. При третата или четвъртата обиколка срещна позната преподавателка във вечерно училище. Заприказваха, размениха новини. Билюченко искаше вече да се сбогува, предстоеше му да обиколи още веднъж поверения му участък, но размисли и се спря:

— Нюра, имам един въпрос. Строго поверителен.

— Какъв?

— Не си ли забелязвала случайно тук мъж с телевизор? Нехранимайко, разбираш ли, търсим го.

Момичето наостри уши, изглежда Билюченко втренчено.

— Слушай, попадна точно където трябва. Право казват: който търси, намира. Днес тъкмо ми предлагаша да купя телевизор. И знаеш ли, насмалко не го купих, само не се разбрахме твърде за цената. Купи го съседът, ходи при брат си за пари.

— Разкажи, разкажи по-подробно.

— Че какво да разказвам? На Коренкова, дето живее над мен, гостува племенницата ѝ с мъжа си. Леля им подарила телевизор, а той не им трябва — заминават нанякъде. Затова и го продават.

— Как изглежда мъжът на племенницата?

— Защо те интересува мъжът? Не е ли по-добре да разкажа за племенницата?

Но на Билюченко не му беше до шегите.

— Сериозно, Нюра. Разбираш ли, много е важно!

— Виждала съм го само веднъж, и то за две-три минути. Външност обикновена. Висок, с червеникава коса, изглежда не е руснак.

— Червеникава коса, неруснак, така, така... Кой номер е апартаментът на Коренкова?

— Двайсет и шести.

Билюченко се замисли за някаква си част от секундата, а после бързо се сбогува.

— Благодаря ти, Нюра, благодаря. И те моля — никому нищо за нашия разговор. Разбрано, нали?

Жената погледна Билюченко учудено и проговори:

— Добре. Нали сам каза: поверително.

— Точно така, после ще ти обясня всичко — подхвърли Билюченко вече вървешком и тръгна полека към милиционерския участък.

Съобщението на Билюченко моментално бе доложено на ръководителите на московската криминална милиция и буквално след няколко минути до Първа Еснафска улица се приближиха две оперативни коли.

Евдокия Василевна Коренкова — пълна жена на петдесетина години, с малки бегливи очички на закръглено лице — посрещна оперативните работници недоумяваща и обидена:

— Какво съм направила, че ми идва милиция? Мъжът ми загина на фронта, държавата, ми дава пенсия, и ето изведнъж... С какво съм прегрешила?

Корнеев пристъпи към вратата на стаята, до която стоеше стопанката.

... Телевизорът лежеше на един стол до кревата, покрит с парче плат.

— Разправят, че сте продавали телевизор?

— Ама той е вече продаден. Скоро собственикът му ще дойде да го вземе.

— Нима го продадохте вече? Много бързо.

Корнеев обърна телевизора откъм задната страна, взе лампата от масата и потърси на фибролитовата плоча номера.

— Всичко е наред. А сега, Агапов — обиск. И то най-внимателен! А ние ще поговорим със стопанката. Евдокия Василевна, я разкажете какви ви са квартирантката и квартирантът? Имената им? Отде са дошли? Кога? Какви ви се падат?

— Това е моята племенница, Алевтина. Тия дни пристигна. С годеника. Е, с мъжа си значи. Само дето още не са направили сватбата. Тя ще дойде скоро, запитайте нея.

Всеки предмет, който оглеждаха оперативните работници, Коренкова вземаше в ръце, издихваше или обърсваше праха от него, слагаше го както му е редът, оправяше го.

— Не може иначе, нещата струват пари. А то никой не жали чуждото.

Под кревата лежаха два обемисти куфара. Агапов попита Корнеев:

— Да ги отворим ли?

— Разбира се.

След минута Агапов се изправи стремително, държейки в ръце часовник и електрическа самобръсначка „Харков“.

— Другарю майор, това е бърлогата му. А самобръсначката е от Иваново.

— Бърлогата му, но где е звярът?

— Нима няма да се появи?

— Мисля, че не. — И се обърна към Коренкова: — А къде отидоха вашите гости?

— Не зная. Приготвиха се и излязоха. Обещаха да се върнат довечера.

В десет часа вечерта на вратата се позвъни. Агапов отвори. Пред него стоеше момиче на двайсетина години в черно палто с кожена яка и сива пухена кърпа. Белезникав, причудливо вчесан кичур закриваше челото.

— Влезте, влезте. Чакаме ви.

— Но какво има? Лельо Дуся, какво става у нас?

Стопанката сви устни:

— Търсят нещо. Може би ще ти обяснят?

— Къде е вашият мъж? — попита Корнеев.

— Не зная.

— Как така не знаете?

— Ей така, не зная.

— Кога ще дойде?

— Обеща — скоро.

— Прегледахме единия ви куфар. Втория отворете сама.

— Че защо? Какво съм направила?

Корнеев я прекъсна нетърпеливо:

— Отваряйте.

На дъното на куфара лежеше голяма фотография, залепена на дебел картон. Агапов я подаде на Корнеев. Продълговато, мършаво лице, остър поглед изпод веждите, гърбав нос.

— Е, какво ще кажеш, Агапич, нашият портрет не е далеч от оригинала.

— Точно копие, другарю майор. Както и ла го увърта... Сега няма къде да отиде.

Върху обратната страна на фотографията с неравен почерк дарителят бе написал: „На Альонушка — от вечно предания и вечно любещ В. Йонесян...“

Дори бегъл поглед убеди Корнеев, че редовете на листа, изтърван в квартирата на Петровски, и този текст са написани от една и съща ръка.

От документите, открити в същия куфар, личеше, че Владимир Михайлович Йонесян е артист от Оренбургския театър за музикална комедия. Между вещите на Йонесян намериха карта на железопътните линии, а на обратната ѝ страна — списък на градове: Казан, Куйбишев, Рязан, Ярославл, Шуя, Кострома, Горки, Ереван, Коломна, Калинин. Закъде ли е заминал сега опасният престъпник?

— Е, къде е Йонесян? — за кой ли път вече питаха Алевтина Дмитриева.

— Не зная. Каза, че ако не дойде до един час, значи е заминал.

— Закъде?

— Изглежда... за Шуя или за Ярославл.

Коренкова също „нищо не знаеше“.

Ясно беше, че нарочно протакат.

Корнеев се обади по телефона в московската криминална милиция да съобщи списъка на градовете, закъдето може да е запитал престъпникът. Във всички тези градове бяха вдигнати на крак оперативните служби на милицията, народните дружини. Но нито в Шуя и Иваново, нито в Ярославл и Ереван, нито в Куйбишев и Горки нямаше помен от Йонесян.

— А може да е все още в Москва?

И този вариант не беше изключен. Не можеше да не се признае находчивостта на престъпника. Оперативните служби от „Петровка“ пак взеха да проверяват най-внимателно всички гари, аеропристанища, пазари, магазини, всички места, където се струпваха много хора. Завардиха изходните магистрали на града, не пущаха без проверка нито една лека или товарна кола.

Оказа се, че в Москва има петдесет и двама Йонесяновци и почти толкова в Подмосковието. Значителен брой съименници се намериха и в други градове. Трябваше да се запознаят с тях, но така, че да не ги обидят, да не навлекат необосновани подозрения.

А колко сили и време отне работата с хора, които външно приличаха на дирения!

В това време Йонесян престъпникът сякаш беше в земята потънал.

Между пунктовете, които се канеше да посети, беше Казан — родното място на Дмитриева. Този град стоеше начело в списъка му. В Казан възнамеряваха да отпразнуват сватбата.

Повикаха Дмитриева още веднъж на разпит.

— Кога смятахте да отпразнувате бракосъчетанието си?

— Когато Владимир се върне от пътуване.

— Пътуване закъде? За Шуя, Иваново, Казан?

— Вече обясних, че не зная. Само не в Казан. Там трябваше да отидем заедно.

Тя ту разправяше, че нямала нищо общо с Йонесян, ту се наричаше негова жена, наистина бъдеща, а засега просто така... Уверяваше, че нито той, нито тя са били в Иваново. Притисната до стената от уликите, накрая каза, че ходил там, но самичък, а тя останала в Москва. После призна, че го придружила и тя.

Коренкова също упорито повтаряше нещо нелепо: че Йонесян заминал за Оренбург или може би за Ереван. Канел се именно там да ходи. За Казан не искаше и да чува:

— Не, не. В Казан трябваше да отидат заедно с Алевтина.

Този настойчив стремеж да ги убеди, че Йонесян е отишъл навсякъде другаде, само не и в Казан, подсказваше на служителите от криминалната милиция, че Йонесян е заминал именно за родното място на своята съжителка.

Това предположение на оперативните работници бе потвърдено от „случайно“ обаждане по телефона. В квартирата на Коренкова позвъниха от бюро за обслужване на Казанската гара. Интересуваха се защо гражданката Новикова не взема запазения билет за Казан.

Запитаха Коренкова:

— Защо пък Новикова? Коя е тази Новикова?

— Никаква Новикова не познавам.

От гаровите каси съобщиха, че билетът бил поръчан преди три дни. Гражданинът, който поръчал билета, дал телефонния номер на Евдокия Василевна и помолил да ѝ съобщят за билета на Новикова.

... Същия ден вечерта за Казан замина оперативна група. В един от вагоните на влака пътуваше млада жена. По ръст, външност и облекло тя много приличаше на Дмитриева. На спирките жената стоеше все на прозореца на вагона.

Ако Йонесян и Дмитриева са си определили среща някъде на междинна гара, той веднага ще я забележи...

Срещата стана в самия Казан, на гаровия перон.

Няколко минути преди пристигането на московския влак между тълпата посрещачи се появи човек със среден ръст, кафяв балтон и кожена шапка, прихлупена ниско над челото. Гърбав нос, рижи вежди, малки бдителни очи. Той видя застаналата на прозореца „Дмитриева“ и тръгна бързо към вагона. От стъпалата слязоха двама души и закрачиха насреща му. Отзад върху рамото му легна тежката ръка на милиционерския комисар Сапеев. Мъжът понечи да се отскубне, опитвайки се да разкопчее балтона си, но право в него гледаше окото на пистолет.

— Безполезно е, Йонесян.

Разбрал, че действително е безполезно да предприема каквото и да било, Йонесян отпусна ръце...

Йонесян отдавна вече бе почувствувал, че обръчът се затяга. По улиците на Москва и други градове, където сновеше тия дни, виждаше групи оперативни работници, усилен наряд на народните дружини, забелязваше колко внимателно се проверяват влаковете, автобусите, автомобилите. И затова обмисли бягството си до най-малките подробности. Три пъти се преоблича и гримира. Движеше се по заобиколни пътища, заличаваше следите си. Напускайки Москва, взе такси, стигна до гара Голутвин, прехвърли се в електрическия влак за Рязан, после с крайградски влак пристигна на гара Рузаевка. И чак там се качи на влак за Харьков-Казан. Пресметна времето си така, че в крайния пункт на маршрута си — Казан да пристигне половин час преди идването на московския влак. С този влак трябваше да дойде Дмитриева...

И ето, Йонесян е на първия разпит. Той се бе подготвил за борба. Напрегнат, целият наежен, готов да лъже, да извърта, макар че беше безсмислено и глупаво да рита срещу фактите и неопровержимите улики.

— Вие ли сте Владимир Михайлович Йонесян?

— Да, аз съм Йонесян.

— Работили сте в Оренбургския музикален театър?

— Артист от музикалната комедия.

— Признавате ли се за виновен за убийствата в Москва и Иваново?

— Какви убийства? Никого не съм убивал. Това е недоразумение. Искам среща с прокурора.

— Пред вас стои представител на прокуратурата. Можете да изявите претенциите си.

— Е, изявявам. Искам да ми обясните защо съм арестуван.

— Вижте какво, хайде да се разберем. И тъй, повтаряме въпроса. Признавате ли се за виновен в убийствата, извършени в Москва и Иваново през периода от дванайсети декември до осми януари?

— Отново повтарям: това е недоразумение.

— Добре, тогава да караме поред. При обиска след задържането ви от вас е иззето ей това портмоне.

— Не зная, не помня.

— Това беше вчера. Ето вашия подпис под списъка на иззетите от вас вещи. Така ли е? Ваш ли е този подпис?

— Да, мой.

— Значи, това портмоне е било у вас?

— Изглежда, че е било.

— На дванайсети декември то изчезнало от квартирата на Соловиеви, когато там бил убит Толя Соловиев. Можете ли да обясните как е попаднало у вас това портмоне? Мълчите, а? Тогава следващият въпрос. Тази снимка ваша ли е?

— Моя.

— Вие ли сте написали, че я подарявате на Алевтина Дмитриева?

— Да, аз. Подарих я на Алевтина в деня на отпътуването ни от Оренбург.

— Значи, лично сте писали това.

— Да, лично.

— В квартирата на Петровски в Иваново бе открит списък на няколко обитатели на тази сграда, ето този списък. Съдебно-графологичната експертиза установи, че въпросният списък и текстът на fotografia са дело на една и съща ръка. Какво ще кажете по този повод?

— Следващият въпрос. Експертизата установи, че всички убийства, за които става дума, са извършени с туристическа брадвичка, точно такава брадвичка е иззета от вас при задържането. Как ще обясните всичко това?

— Н-не знам. Може да е съвпадение. И експертите грешат.

— Да допуснем, че грешат, макар и рядко. Но тук специфичните щърбини по острието на брадвата съвпадат точно със следите по

жертвите. Пак ли мълчите? Тогава обяснете следното: при обиска у вас е намерен паспортът на гражданката Петровска, майка на смъртно ранена ученичка. Какво търси у вас този паспорт? По-нататък: от квартирата на Снегиреви след убийството на Пеня Снегирев е била открадната самообръсначка „Харков“. Тя е намерена между вашите вещи. От квартирата на Гаврилови е изчезнал телевизор „Старт-3“ № 309355234 и часовник „Мир“ № 17172. И телевизорът, и часовникът са открити в квартирата на Коренкова, където сте живели. Какво можете да кажете за това? Е, защо мълчите, Йонесян?... Накрая още един въпрос. Вие сте човек грамотен, трябва да разбирате какво е дактилоскопия. В Министерството на вътрешните работи на Армения е образувана дактилоскопична карта за вас, съден навремето за неотбиване на военната служба и злоупотреба с държавно имущество. Ето я. Отпечатъкът от пръстите, открит върху списъка на квартирантите в Иваново, е идентичен с отпечатъка от пръстите върху вашата дактилоскопична карта. Това е потвърдено от експертизата. Какво ще измислите сега?

— Трябва да се съсредоточа...

Следователят спокойно и неумолимо продължи разпита.

— Ще се съсредоточите, ще имате време за това. Но сега отговорете: признавате ли се за виновен?

Йонесян дълго мълча и накрая с мъка изрече:

— Признавам се.

Настъпи пауза. И изведнъж Йонесян замънка нещо за Разколников^[1], за неподчиняващите се на съзнанието импулси на неговата душа. От следващите му отговори стана ясно, че Йонесян знаеше за Разколников само това, което бе чул от чужди разговори...

Гласът на следователя звучеше враждебно и студено:

— Да оставим Достоевски на мира. Отговаряйте: с каква цел сте извършили убийствата?

Йонесян като че ли се учуди на въпроса.

— Трябвах ми вещи, пари... Без свидетели.

— Сега разказвайте всичко подробно.

Впил поглед в пода, Йонесян започна да разказва. Говореше цинично, спокойно, сякаш за нещо обикновено, а не за чудовищни престъпления.

Материалите, събрани от служителите на криминалната милиция в Москва, Иваново, Ереван, Оренбург, и протоколите от разпита на Дмитриева бяха пресъздали ясна картина на събитията, предшествуващи престъпленията на Йонесян. Собственият му разказ представляваше само допълнение и уточнение...

В училище се учел лошо. Но още тогава искал от живота повече, отколкото можел да очаква. Едва свършил училище и решил да живее „самостоятелно“. Често сменял местоработата си — нито една не му допадала: навсякъде трябвало да се труди, да се старее, да напруга усилия. А не бил свикнал на такова нещо. Повикват го на служба в армията. Отклонява се от военна служба. Прехвърля се от място на място. Комбинациите му свършили със съдебна присъда. Наистина присъдата била мека... Скоро Йонесян е уловен в кражба. И пак съд. Вярвайки в клетвените му обещания „да почне нов живот“, го осъдили условно. Този урок също не донесъл полза. Йонесян се стремил към „весел“ живот, с пьянски оргии, гуляи, безделие. Някой го подкокоросал:

— Я стани актьор. Много умееш да пееш, да играеш.

Йонесян действително имал известни гласови данни. Но за да ги развие, трябвало пак труд, старание. Не, това не е за него. Той посягал на чуждото: със самоувереност и нахалство.

Прекалената самонадеяност, заядливост и лекомисленост на характера го правели нетърпим във всякакъв колектив. Той смятал, че всичко наоколо е бездарност и сивота, а него, способния, го потискат, не му дават път. На събранията на театралната трупа, в която все пак влязъл, Йонесян крещял, че трябва да се ценят и подпомагат талантите, сипел високопарни думи, специални термини, философствувал върху законите на вокала и пластиката. Не било трудно да се забележи, че Йонесян е просто лентяй и нахалник. А на Алевтина Дмитриева ѝ се струвало, че той е прав във всичко. Сближавали ги много неща. И неуспехите на сцената, и завистта към всички и всичко, и неоснователните претенции за специално положение...

Запознали се преди две години. Оренбургци били на гастроли в Казан. На вечерта — среща на труда и изкуството изнасял програма любителски хореографски ансамбъл на едно от градските училища. Дмитриева — примабалерина на този ансамбъл — имала успех.

Оренбургци похвалили момичето, някой дори му предсказал бляскаво бъдеще.

Гостите си заминали за Оренбург, забравяйки за тази среща. Но Дмитриева не я забравила и довтасала в Оренбург. Мислили, кроили какво да я правят. Решили да я вземат в кордебалета. Нека се учи. Може да излезе нещо. Но скоро с огорчение се убедили, че било грешка: само хубава фигура и стройни крака още не значат балет.

А Йонесян съзрял в общото мнение нещо друго: „пренебрегване на таланта“, „подтискане на младите“. Свадата, която отдавна разпалил в театъра, пламнала с нова сила. Пишел изложения до разни инстанции, говорел на събрания, заплашвал ръководителите на театъра, че „ще им изкара кирливите ризи“. Дмитриева станала за него нещо като щит, зад прикритието на който се самоизтъквал и бранел.

Пет или шест комисии — районни, областни, републикански — разгледали конфликта. Изводът обаче бил един: на Дмитриева ѝ липсва не само дарба, но и минимална професионална подготовка. И второ: Йонесян е вредно явление в театъра. Той и творческият театрален колектив са несъвместими. Уволнили злополучния „борец за правда“. Тогава той разиграл пошла комедия: горчиво плакал пред колектива, молел да го възвърнат, признавал, че е сгрешил, обещавал да се поправи...

Йонесян трогнал — за кой ли път! — своите колеги. А когато постигнал целта си, всичко почнало отначало. Скоро целият театър истински се разбунтувал. Йонесян решил да се махне от Оренбург. Освен събитията в театъра си имал и лични причини. Жена му отдавна искала да прекратят изложенията, да заживеят като хора: „Срам ме е да се покажа в театъра заради твоите дразги“. Не знаела тя, че Йонесян отдавна вече бил решил да си намери спътница, по-подходяща за него.

Той убедил Дмитриева, че напразно си погубват талантите.

— Наоколо само бездарници. Ние нищо няма да постигнем тук. Трябва да поемем друг, широк път. Художественият ръководител на музикалния театър в Иваново ми е приятел. Отдавна ме вика. Да отидем, Алевтина. Честна дума, струва си трудът. Та оттам и Москва е по-близо — увещавал я той.

— Но как? Нямам даже пари за път.

— Не се безпокой. С всичко се нагърбвам аз. До Москва ще ни стигнат — Йонесян се потупал по джоба, — а освен това имам вноска

в спестовната каса. И то големичка. Над двайсет хиляди. Пък и в столицата живеят две мои лели.

— А Дея, жена ти? — попитала Дмитриева.

— С нея пътищата ни се разделят.

Йонесян разгънал пред Дмитриева примамлива картина на бъдещите им съвместни бляскави успехи, позовавал се на огромни връзки не само в Иваново, но и в Ленинград, в Киев и дори в Москва. Под строга тайна й съобщил, че е почти завършил написването на музикална комедия. И музиката, и либретото вече са одобрени от ръководството на Съюза на композиторите. Изобщо пред тях се откривали такива перспективи, че дъхът на Дмитриева секнал.

Вечерта били на гарата. Толкова бързали, че Йонесян си забравил паспорта.

Във влака обаче станал мрачен. Трябвало да обмисля много неща. Приятелят в Иваново не му бил особено близък. В Москва такива изобщо нямал — един-двама случайни познати. Лели в Москва също не съществували, както нямало и парична вноска в спестовната каса. А на лъжата си за музикалната комедия сега сам се учудвал.

— Какво има, Володя, защо си се замислил? — попитала Дмитриева.

— Ами преценявам у коя от лелите да отседнем. Не искам да обиждам нито едната, нито другата.

— Тогава защо да не отидем у моята роднина? Тя ще се зарадва. Само че ще трябва да й купим някакъв подарък.

— Е, и това ще стане.

Йонесян се развеселил. Прескочил във вагон-ресторанта, донесъл бутилка вино. Вечерята станала интимно-тържествена. А Йонесян мислел, кроял, пресмятал...

Именно тая нощ в стремглаво летящия влак, в купето, където безгрижно спяла Алевтина Дмитриева, у Йонесян се родил сатанински план — как да се сдобива с пари в Москва.

Евдокия Коренкова алчно огледала обемистите куфари на новопристигналите и приела племенницата си и нейния годеник радушно, предоставила им стаята си, а сама се преместила в съседната, холна стая. Вечерта в тесен домашен кръг се състоял тържествен пир. Йонесян красноречиво чертаел планове: най-напред трябва да се навестят лелите, те с нетърпение чакат племенникът да ги

удостои с посещението си и да ги освободи от бремето на многото вещи, които имат. Дмитриева и Коренкова слушали Йонесян със затаен дъх. Стопанката слагала на масата все нови и нови лакомства: и пача, и гъби, и печена кокошка. Тя просто излизала от кожата си, за да угоди на гостите, защото и на нея положително ще се падне нещо от богатството, което скоро ще притежават.

На сутринта Йонесян излязъл рано. Дълго се шлял из града, докато най-после видял от прозореца на тролейбуса новите жилища. Районът бил още незаселен, а там сновял много народ.

„Така е удобно, чужд човек не е толкова забележим“ — помислил си Йонесян и слязъл от тролейбуса. Като минал две спирки, отбил се в спортен магазин. Купил туристическа брадвичка и навлязъл в „Азовска улица“.

Към първия апартамент вървял с отчаян страх. Спазми го душили за гърлото, ръцете му треперели, когато натискал копчето на звънеца.

Но приветливостта на хората го успокоила...

Прибрал се в квартирата на Коренкова неестествено оживен. По пътя купил две бутилки вино и мезета. Тримата пак стояли дълго и се гощавали. Йонесян разказвал за „лелята“, у която бил, подмигвайки многозначително на жените:

— Бива си я, държлива бабка. Ще ни приготви това-онова. Като отидем в Иваново, пак ще се отбия при нея.

— В Иваново ли? Нужно ли е да ходим пак? — учудила се Дмитриева.

— Да, Алевтиночка, ще прескочим за ден-два и ще се върнем. Нали приятелят ме чака.

Разбира се, Йонесян не казал, че съвсем други причини го подтикнали към това внезапно решение. Когато излизал от магазина, дечурлигата, насъбрали се в двора, го изгледали подозрително и взели да си шепнат нещо. Това било достатъчно, за да му се свие сърцето от страх, и тутакси помислил, че трябва да се махне за няколко дни...

Тази двойка — прилично облечен мъж с малък куфар и младата му спътница в скромно палто с кожена яка — не будела никакви подозрения нито по московските улици, нито на гарата, нито във влака. Във вагона завързали разговор със съседката си по купе — старата добродушна женица Федотова. Донесли й чай, черпили я с московски

бонбони. Разказали, че са артисти, вероятно ще работят в някой от ивановските театри. Спътницата им се ласкаела от такова запознанство. Като научила, че съпрузите нямат къде да отседнат на първо време, радушно ги поканила у дома си: „Ще прекарате няколко дни у нас, ние сме само двама с мъжа ми, а апартаментът е голям.“

На сутринта Йонесян и Дмитриева тръгнали за театъра на музикалната комедия. Познатият на Йонесян се учудил на тази среща, но се съгласил, макар и не много охотно, да види артистичната двойка. Те пели заедно и поотделно някакви куплети, потанцували. Дмитриева се опитала дори да демонстрира кабриол, само че тутакси се препънала.

Дръпвайки художествения ръководител настрана, Йонесян попитал:

— Е, как е?

Той смотолевил с наведени очи:

— Сега бързам за репетиция. Намини утре, ще поговорим...

Но Йонесян вече се досещал за отговора. Той изпратил Дмитриева до квартирата и тръгнал да поскита из града, „да се срещне с някой и друг от познатите си“. Но не скитал безцелно, а проучвал — къде да отиде, къде да намери, на всяка цена да намери пари.

Прибрал се в къщи надвечер. Прибрал се, след като извършил тежки злодеяния.

В квартирата на Федотова бърбел весело и се шегувал. Наметнал на раменете на Дмитриева мека вълнена кърпа. Предложил да подари на домакинята някакъв шал.

— Минавах край пазаря, та го купих евтино, вземете го.

Тя благодарно отказала:

— Благодаря, имам си всичко, което ми е нужно.

Йонесян не настоял, захвърлил шала в куфара си. Вечерял с апетит, пил водка. Само че често закривал очите си с ръка, страхувайки се да не би домакинята или приятелката му да забележат неговото състояние. След вечерята дръпнал Дмитриева в антрето, обяснил ѝ, че трябва незабавно да заминат за Москва:

— Викат ме по спешна работа. Ще се върнем тук. По всичко личи, че са ни харесали в театъра.

До най-близката крайградска гара вървели пеш. Йонесян пратил Дмитриева да вземе билети от касата. Седнали в различни вагони.

Всичко това учудвало Дмитриева, но Йонесян многозначително ѝ обяснил:

— Така е по-добре. Изглежда, че имам врагове.

Това „обяснение“ било достатъчно, за да успокои Дмитриева.

И ето, Йонесян и Дмитриева са отново в Москва. Те рядко напускали своето убежище, почти не излизали на улицата, не използвани метро, автобус, тролейбус. Но когато спаднел човешкият поток по московските улици, работниците застанели пред струговете, учените се наведели над приборите, студентите заемели аудиториите, Йонесян нахлупвал шапка ниско над челото си и обикалял къща след къща, вход след вход, набелязвал си ту една, ту втора, ту трета квартира.

Една вечер той с тайнствен вид обяснил на Дмитриева, че му се наложило да прибегне до „принудителна мярка“ — да се отърве от един от тия, които преследвали неотстъпно него — Йонесян. Приятелката му усърдно изпала в банята окървавените ръкавици на Йонесян, измила туристическата брадва. Тя не можела да не се сети, че Йонесян е извършил с тази брадва убийство, че не току тъй се крие от хората. Дмитриева чувала, че в Москва се търси бандит...

Коренкова също знаела. Като видяла изпраните ръкавици, тя сигурно си помислила, че има нещо нередно в нейните квартиранти. Но надделяла оная, предишната мисъл — да не се излъже, да не се мине, да измъкне повече вехтории от своите квартиранти.

Например тази блуза, дето е на Дмитриева. Ще трябва май да я изпроси. А и шалът е хубав. Пък и Йонесян е обещал да донесе скоро и по-ценна стока. Днес например домъкна почти нов-новеничък телевизор, значи и тя ще има какво да намаже.

Обедът бил празничен. Съседът донесъл аванс за телевизора, и Коренкова вече два пъти прескачала до най-близкия гастронорм ту за водка, ту за мезета. Тя изпадала в умиление, като гледала колко обича Володя Алевтина, как я глези, носи я на ръце из стаята.

Вечерта изпращали Йонесян. Той напускал Москва за няколко дни. Най-напред ще се отбие в един град, изглежда в Шуя, за да получи от някакъв приятел пари, които му дължал, а после — в Казан. Там именно ще се срещнат с Алевтина.

Планът бил изработен общо и обмислен в подробности, с всички предпазни мерки.

На раздяла Йонесян наставлявал жените:

— Само да не се изпуснете пред някого къде съм. Иначе това ще ми навреди. А с теб, Алевтина, ще се срещнем в Казан.

Алевтина Дмитриева изясни всичко. Колкото до лъжа, тя се оказа още по-способна от Йонесян.

— Знаехте ли с какво се занимава Йонесян?

— Как така с какво? Ходеше в Москва при лелите си, а в Иваново щяхме да постъпим на работа в театъра.

— Защо сте се измъкнали от Иваново скришом, качили сте се на влака от крайградска гара?

— Володя каза, че някой го преследва.

— Кой може да го е преследвал?

— Някакви негови врагове.

— А какво мислехте за нещата, които носеше?

— Нали ви казвам, носеше ги от лелите си.

— Това е в Москва. Ами пухената кърпа, шалът в Иваново?

— Купил ги на път към къщи.

— Но нали знаехте, че почти няма пари?

— Володя навсякъде има приятели. Казваше ми да не мисля за пари. И не мислех.

Не ще и дума, тя е разбирала с какъв занаят се занимавал приятелят ѝ. Ако не веднага, ако не през първите дни от престоя им в Москва, то поне в Иваново това ѝ станало напълно ясно. Обаче Дмитриева спокойно криела в куфарите донесените вещи, и те заедно делово пресмятали колко ще успеят да измъкнат за тях. Мислела, че ще може да живее с Йонесян весело и безгрижно. Не трепвала, когато сядала на масата с убиец, докосвана от ръцете му, едва измити от човешка кръв. Чувство на отвращение предизвикваше тази жена.

Присъдата — смъртно наказание за Йонесян, продължителен затвор за Дмитриева и изселване от Москва за Коренкова — бе посрещнато с всеобщо одобрение. Но развълнуваните обаждания по телефона до съдебните инстанции престанаха едва когато вестниците поместиха съобщение, че присъдата срещу Йонесян с крайна наказателна мярка — разстрел — е изпълнена.

[1] Разколников — герой на романа на Ф. М. Достоевски „Престъпление и наказание“, който извършва убийство за грабеж. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.